

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра русского языка

БОРТКЕВИЧ Ксения Сергеевна

**ФУНКЦИОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧЕСКОЕ ПОЛЕ
ЛОКАТИВНОСТИ В ЛИРИКЕ Н. РУБЦОВА**

Аннотация к магистерской диссертации
специальность 1-21 80 11 «Языкознание»

Научный руководитель:
Елена Евгеньевна Долбик
кандидат филологических
наук, доцент кафедры

Минск, 2020

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Общий **объём** магистерской работы составляет 69 страниц, список использованной литературы насчитывает 53 источника.

Ключевые слова: категория локативности, локатив, семантическая категория, синтаксема, функциональная грамматика, функционально-семантическое поле.

Целью данной работы является выявление особенностей функционирования функционально-семантического поля локативности в лирике Н. М. Рубцова.

Объект исследования – лексемы и конструкции с локативным значением в поэтической речи Н. Рубцова.

Предмет исследования – функционирование лексем и конструкций с локативным значением в стихотворениях Н. Рубцова.

Материалом для исследования послужили 296 стихотворений Н. Рубцова из поэтических сборников «Лирика», «Звезда полей», «Душа хранит», «Сосен шум», «Стихотворения», «Зеленые цветы», «Разбойник Ляля», а также переводы с осетинского, дагестанского языков, вошедшие в книгу «Звезда полей» [44].

Методы исследования: метод функционально-семантического поля, метод сплошной выборки, количественный анализ.

Актуальность работы обусловлена необходимостью расширения и углубления представлений о функционировании языковых единиц, организующих функционально-семантическое микрополе локативности; отсутствием специальных лингвистических исследований, посвящённых моделированию функционально-семантического микрополя локативности в поэзии Н. М. Рубцова.

Научная новизна работы заключается в том, что впервые произведена выборка лексем и предложно-падежных конструкций с локативным значением из стихотворений Н. Рубцова, классификация средств выражения категории локативности; смоделирована структура функционально-семантического поля локативности в лирике поэта.

Рекомендации по внедрению полученных результатов. Материалы работы могут быть использованы в учебном процессе как высшей, так и средней школы, в преподавании таких учебных дисциплин, как лексикология, лингвистика текста, при чтении спецкурсов, посвящённых творчеству Н. Рубцова.

Магистерская работа «Функционально-семантическое поле локативности в лирике Н. Рубцова» представляет собой самостоятельно выполненное исследование.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТЕРЫСТЫКА РАБОТЫ

Агульны аб'ём магістарскай работы складае 69 старонак, спіс выкарыстанай літаратуры налічвае 53 крыніцы.

Ключавыя словы: катэгорыя лакатыўнасці, лакатыў, семантычная катэгорыя, сінтаксема, функцыянальная граматыка, функцыянальна-семантычнае поле.

Мэтаі дадзенай работы з'яўляецца выяўленне асаблівасцей функцыянавання функцыянальна-семантычнага поля лакатыўнасці ў лірыцы М. М. Рубцова.

Аб'ект даследавання – лексемы і канструкцыі з лакатыўным значэннем у паэтычнай мове М. Рубцова.

Прадмет даследавання – функцыянаванне лексем і катэгорый з лакатыўным значэннем у вершах М. Рубцова.

Матэрыялам для даследавання паслужылі 296 вершаў М. Рубцова з паэтычных зборнікаў «Лірыка», «Зорка палёў», «Душа захоўвае», «Соснаў шум», «Вершы», «Зялёныя кветкі» «Разбойнік Ляля», а таксама пераклады з асяцінскай, дагестанскай моў, якія ўвайшлі ў кнігу «Зорка палёў» [44].

Метады даследавання: метады функцыянальна-семантычнага поля, метады суцэльнай выбаркі, колькасны аналіз.

Актуальнасць работы абумоўлена неабходнасцю пашырэння і паглыблення ўяўленняў аб функцыянаванні моўных адзінак, якія арганізуюць функцыянальна-семантычнае мікраполе лакатыўнасці; адсутнасцю спецыяльных лінгвістычных даследаванняў, прысвечаных мадэляванню функцыянальна-семантычнага мікраполя лакатыўнасці ў паэзіі М. М. Рубцова.

Навуковая навізна работы заключаецца ў тым, што ўпершыню праведзена выбарка лексем і месна-склонавых канструкцый з лакатыўным значэннем з вершаў М. Рубцова, класіфікацыя сродкаў выражэння катэгорыі лакатыўнасці; змадэлявана структура функцыянальна-семантычнага поля лакатыўнасці ў лірыцы паэта.

Рэкамендацыі па ўкараненні атрыманых вынікаў. Матэрыялы работы могуць быць выкарыстаны ў навучальным працэсе як вышэйшай, так і сярэдняй школы, у выкладанні такіх навучальных дысцыплін, як лексікалогія, лінгвістыка тэксту, пры чытанні спецкурсаў, прысвечаных творчасці М. Рубцова.

Магістарская праца «Функцыянальна-семантычнае поле лакатыўнасці ў лірыцы М. Рубцова» з'яўляецца самастойна выкананым даследаваннем.

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE WORK

The total **amount** of the master's work is 69 pages, the list of references includes 53 sources.

Key words: locativity category, locative, semantic category, syntaxeme, functional grammar, functional-semantic field.

The **purpose** of this work is to identify the features of functioning of the functional-semantic field of locativity in the lyrics of N. Rubtsov.

The **object** of research is lexemes and constructions with locative meaning in N. Rubtsov's poetic speech.

The **subject** of the research is the functioning of lexemes and categories with locative meaning in N. Rubtsov's poems.

The **material** for the study was 296 poems N. Rubtsova from the poetry collections «Lyrica», «Star of the fields», «Soul stores», «Pine noise», «Poems», «Green flowers», «Robber Lala», as well as translations from the Ossetian, Dagestan languages that included in the book «Star of fields» [44].

Methods of research: the method of functional-semantic field, the method of continuous sampling, quantitative analysis.

The **relevance** of the work is due to the need to expand and deepen the understanding of the functioning of language units that organize the functional-semantic microfield of locativity; the lack of special linguistic research devoted to modeling the functional-semantic microfield of locativity in the poetry of N. M. Rubtsov.

The results obtained and the scientific novelty of the work lies in the fact that first produced the sample tokens and prepositional-case constructions locational value of the poems is N. Rubtsova, classification of means of expressing the category of locatives; modeled the structure of the functional-semantic field of locatives in poet's lyrics.

Recommendations for the implementation of the results. The materials of the work can be used in the educational process of both higher and secondary schools, in teaching such academic disciplines as lexicology, text linguistics, when reading special courses dedicated to the work of N. Rubtsov.

Master's work «Functional-semantic field of locatives in the lyrics of N. Rubtsov» is a self-executed research work.